

Hur kan vi öka tryggheten inför och vid ett eventuellt försvinnande?

Om samverkan mellan Äldreomsorgen och Polisen vid efterforskning av försvunna personer med kognitiv sjukdom

Maria Wolmesjö & Anders Leicht
Svenska Demensdagarna
Örebro 11-12 maj 2022

1

Presentation

Maria Wolmesjö
Bitr. Professor i socialt arbete
Forskningsledare Arbetsliv & Välfärd
Hälbar styrning, organisering & ledning i välfärden, SOLWE
maria.wolmesjo@hh.se

Anders Leicht
Pensionerad nationellt utbildningsansvarig för statlig räddningstjänst vid polismyndigheten. WISAR Support, Sweden

2

• "Polisen söker efter en kvinna som senast sågs vid en matvarubutik på Strömgatan vid stängningstid igår. Kvinnan är 82 år och kan uppfattas som förvirrad".
(Polisen 2022)

• "Alzheimersjuka Eva, 63, försvunnen i Norrtälje Granne såg henne i Solna samma dag".
(Aftonbladet 2022)

(Aftonbladet, Facebook 2018)

UNIVERSITY OF BORÅS Maria Wolmesjö, Högskolan i Borås & Anders Leicht, WISAR Support, Sweden

3

• "Det är bara det att jag släpper henne inte ur sikte. Det är korta stunder när vi ska ut och äta, ibland vill hon inte sätta sig i bilen. Ibland när jag ska lägga saker i bagageluckan, en annan sak, att låsa dörren då hinner hon iväg... hon vill hela tiden röra på sig..."

• När hon inte kom tillbaka i rimlig tid, då hittade vi henne på X-vägen någon km bort, det var ett litet försvinnande som snabbt kunde klaras ut...

(Anhörig)

(Wolmesjö & Stenberg, 2019)

UNIVERSITY OF BORÅS Maria Wolmesjö, Högskolan i Borås & Anders Leicht, WISAR Support, Sweden

4

- "Det händer ibland att våra personer försvinner, någon gång i kvartalet, ... ett område där det finns mycket att göra"
- "Vi har nya regler...vi får inte läsa in någon"
- "I tillsyn pratar vi mycket om bemötande. Att de vill stanna. När de vill gå iväg, vad behövs för att de ska vara kvar?"
- "Det finns "Individuellt anpassade trygghetslarm, det plingar till i en telefon att nu är personen igång...censurer, nattkamera, GPS..."

Fokusgrupp m äo-chefer & polisen (Wolmesjö 2019)

UNIVERSITY OF BORÅS Maria Wolmesjö, Högskolan i Borås & Anders Leicht, WISAR Support, Sweden

5

- "Polisen behöver information om tidigare boende etc. direkt...Om vi låter den som har försvunnit förflytta sig 2 km istället för 1 km så fördubblas ytan att söka på...Tidsfaktorn är avgörande!"
- "Vi kanske kan ringa till boendet att de kommer ut och hämtar"
- "Polisen tar generellt inte kontakt med socialtjänsten...tänk om vi hade en ingång till kommunen i såna här fall...typ demensteamet/kontaktcenter..."

Fokusgrupp m äo-chefer & polisen (Wolmesjö 2019)

UNIVERSITY OF BORÅS Maria Wolmesjö, Högskolan i Borås & Anders Leicht, WISAR Support, Sweden

6

- Cirka 27 000 personer anmäls försvunna varje år!
- De största grupperna är personer med kognitiv sjukdom och personer med psykisk ohälsa
- Stort mörkertal?

- Nytt forskningsområde i Sverige!

7

FÖRE – UNDER - EFTER

8

ISOLDE

Ökad trygghet för personer med kognitiv sjukdom

Ett samverkansprojekt om effektivare efterforskningsinsatser före – under – efter ett försvinnande

9

Projektets syfte

- ...ökad trygghet och livskvalitet för äldre personer med demens /kognitiv sjukdom
- .. ökad brukardelaktighet före-under-efter ett eventuellt försvinnande genom utvecklandet av "Min livsberättelse"
- ...identifiera "best practices" hos äldreomsorgen och Polisen och initiera och utveckla olika rutiner, utbildnings- och samverkansinsatser för olika professioner i efterforskningsprocessen.

10

Centrala frågeställningar

- Hur upplever och beskriver personer med kognitiv sjukdom och anhöriga med erfarenhet av försvinnande och efterforskningsinsatser olika aktörers insatser?
- Hur beskrivs "best practices" i efterforskningsprocessen av nyckelpersoner i äldreomsorgen och Polisen?
- Hur implementeras, används och valideras "trygghetsdokumentet": Min livshistoria/Historia Vitae - för en ökad trygghet vid ett eventuellt försvinnande av olika aktörer?
- Vilken kunskap och vilka nya rutiner efterfrågas av berörda för att skapa trygghet och minska återförsvinnande? Ev. behov av stöd-, informations- och utbildningsmaterial (t.ex. applikationer för smartphones)?

11

Projektgruppen

Maria Wolmesjö, Bitr. Professor/projektledare
Högskolan i Borås

Rebecca Stenberg, universitetslektor
Linköpings universitet

Anders Svensson, universitetslektor
Linnéuniversitetet

Mikael Larsson, doktorand
Region Öst, Polismyndigheten
Högskolan i Borås

12

5 delstudier:

- I. Kunskapsöversikt - av statistik, styrdokument & riktlinjer
- II. Fallstudier
- III. Intervjuer - med "experter" för identifiering av avgörande faktorer för att finna en försvunnen person med kognitiv sjukdom
- IV. Fokusgruppintervju om erfarenheter av effektivt samarbete vid försvinnande och eftersök av person med kognitiv sjukdom
- V. Utveckling, implementering och utvärdering av dokumentet "Min livsberättelse"/Historia Vitae

UNIVERSITETET I BORÅS Maria Wolmesjö, Högskolan i Borås & Anders Leicht, WISAR Support, Sweden

13

Försvinnande i Sverige

Ca 27 000 HR årligen, ökande

(Stenberg, Wolmesjö & Leicht 2019)

UNIVERSITETET I BORÅS Maria Wolmesjö, Högskolan i Borås & Anders Leicht, WISAR Support, Sweden

14

Försvinnande i Sverige

Ca 27 000 HR årligen, ökande

Högprioriterade	Ca 6 000
-----------------	----------

(Stenberg, Wolmesjö & Leicht 2019)

UNIVERSITETET I BORÅS Maria Wolmesjö, Högskolan i Borås & Anders Leicht, WISAR Support, Sweden

15

Försvinnande i Sverige

Ca 27 000 HR årligen, ökande

Högprioriterade	Ca 6 000
Räddningsinsatser	Ca 400

(Stenberg, Wolmesjö & Leicht 2019)

UNIVERSITETET I BORÅS Maria Wolmesjö, Högskolan i Borås & Anders Leicht, WISAR Support, Sweden

16

Försvinnande i Sverige

Ca 27 000 HR årligen, ökande

Högprioriterade	Ca 6 000
Räddningsinsatser	Ca 400
Äldre + "Dementa"	Ca 100 = 25 %

(Stenberg, Wolmesjö & Leicht 2019)

UNIVERSITETET I BORÅS Maria Wolmesjö, Högskolan i Borås & Anders Leicht, WISAR Support, Sweden

17

Försvunna äldre + personer med kognitiv sjukdom i Sverige

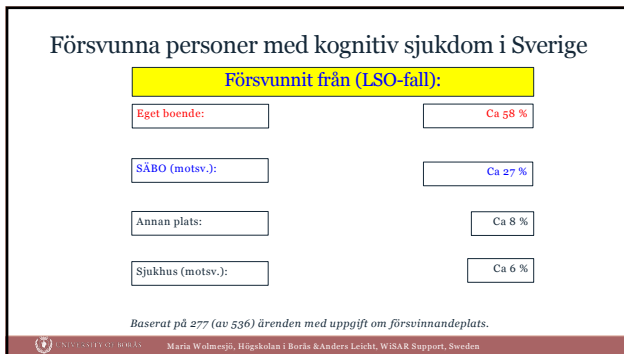
Ca 6 000 högprio-HR årligen

Högprioriterade HR	Ca 6 000
Äldre + "Dementa" (25 %)	Ca 1 500
Per dygn	Ca 4

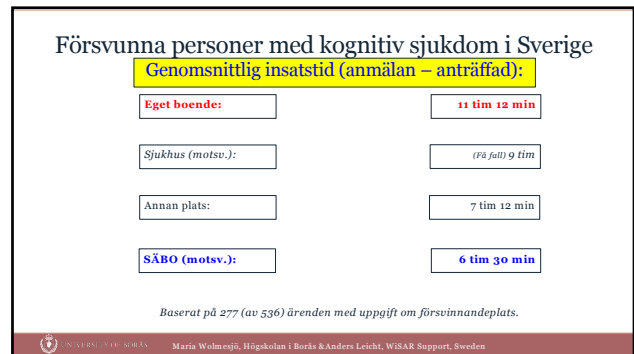
(Stenberg, Wolmesjö & Leicht 2019)

UNIVERSITETET I BORÅS Maria Wolmesjö, Högskolan i Borås & Anders Leicht, WISAR Support, Sweden

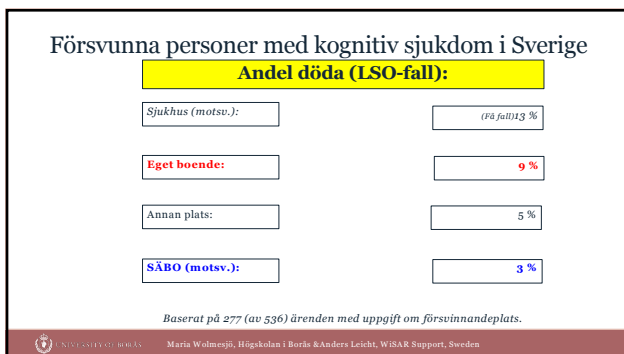
18

19

20

21

22

Försvunna personer med kognitiv sjukdom i Sverige

Hur arbetar polisen?

Det finns ingen **exakt** mall eller metodik som man kan följa för att nå framgång. Varje ärende är unikt och måste hanteras därefter.

Den försvunne är i normalfallet **helt okänd** för polisen.

UNIVERSITETET I BORÅS Maria Wolmesjö, Högskolan i Borås & Anders Leicht, WISAR Support, Sweden

23

Försvunna personer med kognitiv sjukdom i Sverige

Hur arbetar polisen?

Men det finns en metod som bygger på principer. Att man vidtar de åtgärder som **oftast** är framgångsrika.

Genom att påbörja de här åtgärderna påbörjas även aktivitet och om man är aktiv kommer man **oftast** att hitta spår och upplysningar som leder sökandet framåt.

UNIVERSITETET I BORÅS Maria Wolmesjö, Högskolan i Borås & Anders Leicht, WISAR Support, Sweden

24

Försvunna personer med kognitiv sjukdom i Sverige

Hur arbetar polisen?

I det absoluta inledningskedet, när någon av polisens ledningscentraler precis fått ett samtal om att någon är försvunnen, påbörjas ett arbete enligt en akronym:

I-N-L

UNIVERSITETET I BORÅS Maria Wolmesjö, Högskolan i Borås & Anders Leicht, WISAR Support, Sweden

25

Försvunna personer med kognitiv sjukdom i Sverige

Hur arbetar polisen?

I : Informationsinhämtning

N : Närsök

L : Ledstångssök

UNIVERSITETET I BORÅS Maria Wolmesjö, Högskolan i Borås & Anders Leicht, WISAR Support, Sweden

26

Försvunna personer med kognitiv sjukdom i Sverige

Vad behöver polisen?

När det gäller personer med kognitiv sjukdom så finns det, erfarenhetsmässigt, vissa fakta som ofta leder till ett snabbt anträffande.

Polisen behöver ingående uppgifter om den försvunnnes uppväxt och vuxenliv. Var han/hon vuxit upp, skolor, bostäder, arbetsplatser och andra platser som varit betydelsefulla för den försvunne.

UNIVERSITETET I BORÅS Maria Wolmesjö, Högskolan i Borås & Anders Leicht, WISAR Support, Sweden

27

Försvunna personer med kognitiv sjukdom i Sverige

Vad behöver polisen?

Därutöver är sedvanliga signalementsuppgifter alltid av betydelse, bland annat ett **välliknande foto**.

Uppgifter om fysisk kapacitet och **rörelseförmåga** är av stor vikt för hur sökarbetet ska läggas upp. Vissa personer med kognitiv sjukdom kan förflytta sig mycket långt till fots eller med hjälp av allmänna kommunikationer.

UNIVERSITETET I BORÅS Maria Wolmesjö, Högskolan i Borås & Anders Leicht, WISAR Support, Sweden

28

Försvunna personer med kognitiv sjukdom i Sverige

Vad behöver polisen?

Försvinnanden inträffar ofta utanför vanlig kontorsarbetstid. Informationen måste därför vara lätt och enkelt tillgänglig, även om exempelvis personalen på ett SABO utgår av vikarier.

Motsvarande gäller även för personer med kognitiv sjukdom som bor i eget boende.

UNIVERSITETET I BORÅS Maria Wolmesjö, Högskolan i Borås & Anders Leicht, WISAR Support, Sweden

29

Min livsberättelse
Historia Vitae

- Min bakgrund
- Foto
- Min funktionsförmåga
- Min hälsa/ohälsa
- Mitt behov av social omsorg
- Min livsberättelse
- Information till vård- & omsorgspersonal
- Förebyggande åtgärder!

© Maria Wolmesjö

UNIVERSITETET I BORÅS Maria Wolmesjö, Högskolan i Borås & Anders Leicht, WISAR Support, Sweden

30

Fortsatt forskning...

- Behov av interprofessionell samverkan
- Rutiner, checklistor & livsberättelsen
- => översyn av överföring av info vid överlämnande
- => implementering av livsberättelsen
- Innovativa idéer för teknikutveckling – larm, övervakning, etc.
- Bemötande för att skapa trygghet för den äldre och dess anhöriga

Samskapande/Co-production

UNIVERSITY OF BORÅS Maria Wolmesjö, Högskolan i Borås & Anders Leicht, WISAR Support, Sweden

31

Välkommen att höra av dig!

Tack för visat intresse!

Maria Wolmesjö
maria.wolmesjo@hb.se

32